

Såpeoppskrifter og fremgangsmåte.

Såpe til normal/fet hud

150 gram Kokosfett (Delfia eller annet merke)

200 gram maisolje

150 gram Hydrogenisert Soya (Pan eller Flott)

170 ml kaldt vann

70 gram kaustisk soda (NaOH)

Eventuelt 1 spiseskje ricin olje

Dette vil gi 5 til 7 såpestykker, avhengig av hvor stort du kutter de opp

Såpe til tørr hud

100 gram Kokosfett (Delfia eller annet merke)

100 gram Hydrogenisert soya (Pan eller Flott)

300 gram olivenolje

68 gram kaustisk soda (NaOH)

170 ml kaldt vann

Eventuelt 1 spiseskje ricin olje

Dette vil gi 5 til 7 såpestykker, avhengig av hvor stort du kutter de opp

Disse oppskriftene er sammensatt med tanke på at det skal være råvarer man kan få tak i over hele landet. Alt unntatt ricin olje og eterisk olje kan fås i de fleste dagligvareforretninger. Det gjelder samme framgangsmåte og behov for utstyr til begge oppskriftene:

Du behøver: vernebriller, gummihandsker, 2 kar med høye kanter, av stål- glass- eller tjukk plast, visp eller noe annet til å røre med av stål eller plast, slikkepott. Såpeform, dette kan være en melkekartong eller annen passende beholder som er tett, fleksibel og stødig. Glass kan brukes til form, men det kan være vanskelig å få såpa ut når den er ferdig. NB, aluminium må ikke brukes verken når man lager såpen eller som form. Kjøkkenvekt, eventuelt stavmikser (praktisk men ikke nødvendig), slikkepott, gamle håndklær eller annet for å isolere såpeformen slik at den holder på varmen.

Framgangsmetode:

Vei opp fast fett, det vil si kokosfett og hydrogenisert soya. Legg dette i en kjele og smelt på svak varme. Det er praktisk å gjøre dette i en stor kjele slik at du har plass til å tilsette flytende olje og lut i den samme kjelen etterpå.

Mens fett smelter veier du opp kaustisk soda og kaldt vann, og heller kaustisk soda i vannet mens du rører. IKKE HELL VANN I KAUSTISK SODA. Det er praktisk å stå ute eller under kjøkkenvifte fordi det vil utvikles varme og det vil ose litt når man lager luten. Når all kaustisk soda er oppløst så lar du luten stå på et sikkert sted for å kjøles ned.

Når det faste fett er smeltet tar du kjelen av platen og tilsetter den flytende oljen og eventuelt ricinoljen. Rør rundt slik at fett er godt blandet. Ricinoljen er veldig god til å gi fuktighet og den gir et veldig fint skum. I en liten oppskrift som denne er det helt ok å tilsette en spiseskje, men lager du større porsjoner så bør den kalkuleres inn i lutmengden. Fås kjøpt på apotek som amerikansk olje eller lakserolje.

Fett og lut bør ha noenlunde jevn temperatur når de blandes, mellom 30 til 45 grader er fint. Dersom en av delene er for varme eller kalde kan dette reguleres. Fettet ved å sette på litt varme på plata, og luten ved å sette den i varmt eller kaldt vannbad, alt etter hva det er behov for.

Nå heller du luten forsiktig i fett og olje blandingen mens du rører med jevne bevegelser. Du bør passe på å røre og ikke vispe. Det er ikke ønskelig med mye luft i blandingen. Det kan ta ganske lang tid før blandingen samler seg til såpe. Dersom du har en stavmixer kan du godt bruke den, men rør noen minutter med handkraft først.

Dersom du bruker stavmixer gjelder følgende sikkerhetsregler:

1 IKKE skru på stavmixeren før den er plassert godt nede i olje/lut blandingen.

2 Stavmikseren må ikke løftes over blandingen så lenge den er påslått. Du kan risikere å få rommet dekket av splasher med råsåpe.

Såpen kommer til å gå sammen etter hvert, dette kan du se ved at det kommer til å dannes spor av såpe på overflaten når du drypper litt såpe av vispen, eller det danner seg spor når du drar vispen

bortover overflaten. Når du har kommet til dette stadiet blander du inn den eller de tilsetningsstoffene du vil ha i din såpe. Dette kan være urter, farge, eterisk olje eller duftolje som er beregnet til kaldprosess såpe med mere. Til denne oppskriften kan det passe med 5 til 10 ml eterisk olje. Mengden avhenger av hvilken type eterisk olje du bruker. Sitrusdufter må du bruke 20 til 30 ml av for å få duften til å holde, mens nellik og peppermynte er veldig intense og krever en mye lavere mengde.

Hell såpen i form, pakk rundt den slik at den står varmt og trekkfritt. La den stå i ett døgn, ta bort isoleringen og ta såpa ut av formen dersom den er "trykkfast". Kjennes den veldig mjuk ut så la den stå noen timer ekstra. Dersom du kikker på såpa mens den er i formen så kan det hende du blir forskrekket over fargeforandring som kan oppstå. Det vil utvikles varme, og såpen går i noe som kalles gelestadiet. Den vil se ut som en delvis transparent vaselinaktig masse. Dette er helt normalt, bare dekk den til igjen og la den stå.

Når du har tatt såpen ut av formen kan du kutte den opp med den gang, men den blir som regel penere i strukturen dersom du venter noen timer.

Sett såpestykkene luftig og la de tørke i tre til fire uker. Da er såpa klar til bruk! Såpa kan som regel brukes med en gang, men blir bedre av å tørke. For å teste om såpa er klar så er det greit med «tungetesten». Slikk på en liten bit av såpa. Stinger det litt, så er den ikke ferdig enda, smaker det såpe så er den ferdig.

Som variasjon kan du erstatte halvparten av vannet med gulrotjuice og lage gulrotsåpe. Du rører da kaustisk soda ut i den 50% av væskemengden som består av vann, og tilsetter gulrotjuicen like før du tilsetter oljene. Geitemelk er veldig bra i såpe, mange med hudproblem sier kløe og irritasjoner blir svakere med geitemelksåpe. Du bør ha laget såpe før du begynner med melkesåper slik at du kjenner framgangsmåten for det er litt mer krevende. Geitemelk får man kjøpt i 250 ml kartonger på butikken dersom du ikke er så heldig å kjenne en geitebonde. Melka bør fryses før den brukes, det er for å unngå at melka blir svidd av varmen som utvikles når man tilsetter kaustisk soda. Det er bra å bruke 50% vann og 50% melk, da rører du ut kaustisk soda i vannet og tilsetter melka når luten er ferdig og gjerne når varmen er redusert noe. Det går an å bruke 100% geitemelk som væske og røre ut kaustisk soda i melka, men gjør det med frosset melk! Det som skjer dersom melken blir brent er at melkeluten blir oransje på grunn av at melkesukkeret karamelliseres og du vil kjenne en lukt. Den vakre oransje fargen blir gråbrun i den ferdige såpa, men lukta beholdes. Det er enklest å bruke 50/50 vann og melk.

Du kan også tilsette en spiseskje kronblad av ringblomst. Det er smart å knuse disse i en morter eller en hurtigmixer, da gir de masse fin farge uten å virke skarpe mot huden. Det samme kan gjøres med nessler og andre urter du vet kan brukes på hud. Vær bare oppmerksom på at ikke alle urter beholder fargen i såpe. Noen endrer farge med en gang, mens andre endrer farge over tid. Nesler og persille

forblir grønne en stund, men blir svakere etter hvert og til slutt brune. Ringblomster beholder fargen helt fint.

Rosenblad beholder ikke fargen og det gjør heller ikke lavendelknopper. Men det er fint som pynt på toppen av såpene.

Havremel og havregryn er fint til å lage henholdsvis mild og litt grovere skrubbesåpe med. Tilsett ca en spiseskje til denne mengden oljer. Havregryn som tilsettes i røren kan med fordel knuses litt, men bruker du de på toppen til pynt er det fint om de er hele.

Med en oppskrift kan du lage mange varianter, det er bare fantasien som stopper deg.

Til slutt, det er mange oljer og fett som kan brukes i såpe. Du kan også godt lage dine egne oppskrifter eller legge til andre fett og oljer til det jeg har skrevet her. Uansett hva du gjør, om du bruker mine eller andres oppskrifter, kjør de gjennom en lutkalkulator. Det er så fort gjort med en trykkfeil og det er bedre å sjekke først enn å ødelegge en hel oppskrift.

Det er vanlig å kalkulere med ca 5% overfetting i såpeoppskrifter. Det betyr at oppskrifta inneholder ca 5 % mer oljer enn luten greier å forsåpe. Disse to oppskriftene er kalkulert med ca 5% overfetting, men rundet opp så det skal bli enklere å måle opp. Overfetting er bra, både for å hindre uttørking av huden og fordi det hender at en del vekter ikke er helt nøyaktige på grammet.

<http://www.thesage.com/calcs/lyecalc2.php>

Dette er oppskrifter beregnet til privat bruk, og jeg deler gjerne. Men tenker du å bruke de til å selge såpe så vil jeg at du oppgir meg som «forfatter» av oppskrifta.

Heidi Larsen